

Не се страхувайте от думата „Капитализъм“

НА 24 ОКТОМВРИ, БЪЛГАРСКИЯТ КУЛТУРЕН ИНСТИТУТ В ПРАГА НАПРАВИ ЕДНО ОТ ИЗКЛЮЧЕНИЯТА В СРАВНЕНИЕ С ПРИНЦИПНАТА СИ ДЕЙНОСТ, ФОКУСИРАЙКИ ВНИМАНИЕТО НИ НЕ ВЪРХУ СФЕРАТА НА (ИЗОБРАЗИТЕЛНОТО) ИЗКУСТВО, КЪМ ОБЛАСТТА ОБЛАСТТА НА МИСЪЛТА. ВЯРНО Е, ЧЕ НИ ПРЕДСТАВИ ИЗДАТЕЛСТВО – ИЗДАТЕЛСКА КЪЩА „МАК“, НО СЪЩО ТАКА Е ВЯРНО, ЧЕ НЕЙНИЯТ ОСНОВАТЕЛ, КАЛИН МАНОЛОВ, НАСОЧИ ВНИМАНИЕТО НИ НЕ ТОЛКОВА ВЪРХУ ИЗДАТЕЛСТВОТО, КОЛКОТО ВЪРХУ ИКОНОМИЧЕСКИТЕ, ПОЛИТИЧЕСКИТЕ И ФИЛОСОФСКИТЕ ТЕЧЕНИЯ, КОИТО ИЗДАВАНИТЕ ОТ НЕГО АВТОРИ – СВЕТОВНО ИЗВЕСТНИ ИМЕНА В ОБЛАСТТА НА ИКОНОМИКАТА И ПОЛИТИЧЕСКАТА ФИЛОСОФИЯ – ПРОМОТИРАТ.

Калин Манолов с книгата „Човешкото действие“.

Калин Манолов, основател и съсобственик на издателска къща „МаК“, има дългогодишен опит като журналист, водещ и анализатор в Българското национално радио, Радио „Свободна Европа“, „Дарик радио“, Радио „Нова Европа“ и различни печатни медии. От 2005 г. води курс „Либертарианството: философия на свободата“ в Нов български университет. Не случайно логото на издателството му е „Кни-

ги за свободни хора“ и не случайно именно неговото издателство започва да издава и се утвърждава като водещо в областта на либералната икономическа и политическа мисъл, единственото засега либертарианско издателство в България. За първи път „МаК“ представи пред българския читател световно известни автори в областта на икономиката и политическата философия като Айн Ранд, Лудвиг фон Мизес,

Фредерик Бастиа и Хенри Хазлит. В увода на интернет страницата на издателството (www.mak-bg.eu) е написано: „Ние се стремим да издаваме стойностни книги, написани от автори с уникална гледна точка и завладяващ стил. Книги, които обясняват света, които вдъхновяват и провокират, които възбуждат обществен дебат. Пускането на книгата на пазара е само началото. Целта ни е да създадем собствен кръг от читатели, които с нетърпение очакват всяко ново наше заглавие. И да им помогнем да вземат правилните решения за живота си оттук нататък.“

Вечерта откри Галина Тодорова, директор на БКИ. Тя настрои публиката на вълната на предстоящата тема с фраза на Парсънс, която казва, че „всички долари са създадени свободни и равни – точно както и хората“. „Днес обаче – допълни тя, – няма да говорим само за пари. Ще говорим за свободата и хората, които независимо от произход, наследство и здраве имат равни права за реализация на своите цели и желания.“

„За нашето издателство книгата наистина е духовно послание – сподели Калин Манолов, – а издаването на тези книги е мисия. Целта ни е да създадем уникална читателска общност, която споделя общи възгледи и интереси. Издаването на самата книга е началото на този процес. Очакваме продължението, осмислянето от страна на читатели-

те, научаването на житейските уроци и взимането на решения. Смеем да вярваме, че аудиторията ни е модерна, образована, свободомислеща, интерактивна и, в крайна сметка, лоялна.“

В началото, Калин Манолов представи някои от знаковите книги на издателството. Една от тях е „Времето на убийците“ от Клеър Стърлинг, инкриминирана по време на комунистическия режим, тъй като описва механизмите, по които е било организирано покушението срещу папа Йоан Павел II и ролята на Българската държавна сигурност в него.

Издадена от „МаК“ е и скандалната в международен план, „Силата на разума“, от покойната вече италианска журналистка Ориана Фалачи, в която тя предупреждава света за неразривната връзка между ислямската религия и световния ислямски тероризъм.

Не на последно, а на челно място са книгите на Айн Ранд, включително опус-магнума „Атлас изправи рамене“. Айн Ранд е американски философ, сценарист и романист от руско-еврейски произход, позната по света със своята рационална философия, близка по идеи с либертарианството, която тя нарича „обективизъм“.

В центъра на вниманието на вечерта на първо място беше книгата, станала и повод за срещата – „Човешкото действие“ на Лудвиг фон Мизес, един от най-видните представители на Австрийската икономическа школа.

Предговорът представя „Човешкото действие“ (1949 г., САЩ) като „венец на творческото дело, най-значимото произведение на големия австрийски мислител, който представя, защитава и развива идеите на класическия либерализъм от 19 век. Мизес поставя в основата на изследването действащият, избиращ човек, който непрекъснато решава въпроса за целите и за средствата. Австрийският икономист и философ изследва това действие не само в икономически, но и в широк философски и исторически аспект. Обосновава и съществуването на специална наука за човешкото действие – праксеологията, като доказва, че икономиката е най-развитата част от нея.“

„Когато говорим за свободата – постави скоби Калин Манолов – очевидно трябва дефинираме понятието и да си дадем сметка, че свободата има смисъл единствено в рамките на една социална система, каквато е обществото. Сам за себе си човек няма значение дали е свободен или не, тъй като няма с кого да се съизмери. Един Робинзон е най-свободният човек на света, но е на самотен остров. Свободата добива смисъл в социалните системи и аз стъпвам върху основните тези на Милтън Фридман, според когото има много пряка връзка между политическото и икономическото устройство на едно общество. Не е вярно, че едно тоталитарно общество може да развива свободен пазар. Икономическата свобода, която е пряко свързана с политическата, е тази икономико-политическа организация, която се нарича

капитализъм. Много хора избягват дори и термина и го заменят със свободно общество и пазарна икономика. Аз предпочитам термина „капитализъм“. Само при него индивидите са свободни да следват своя личен интерес. За създаването му се изисква смелост – смелост да мислим, да говорим и да действваме, особено, когато е по-лесно да не правим нищо.“

Книгата е издадена през септември, с подкрепата на Министерството на културата на България. Калин Манолов подари екземпляр от нея на Българския институт. Галина Тодорова се пошегува, че книгата трябва да се чете „с молив в ръка“, а Калин Манолов допълни, че подходящо допълнение биха били и чифт бели ръкавици. „Всеки от 50-те VIP екземпляра на книгата има бели ръкавици, като уважение към съдържанието ѝ.“ ■

ИЗВАДКА ОТ ПРЕДГОВОРА КЪМ КНИГАТА:

Мизес създава, развива и защитава идеите си в условията на антилибералния 20 век – векът на големите робовладелски контрареволуции, обосновани и пропагандирани от тоталитарните утопии на комунизма, фашизма и нацизма. Тези контрареволуции, довели до възникването на робовладелските държави в Съветска Русия, нацистка Германия и фашистка Италия, са израз на яростния отпор, на свирепата съпротива срещу налагането на свободния пазар в страните от Западна Европа и Северна Америка и свързаното с това безпрецедентно подобряване на условията на живот на широки маси, срещу освобождаването на индивида от поробващите го съсловни и кастови статуси, срещу върховенството на закона, срещу издигането на разума като върховен съдник на човешките дела.

Тези контрареволуции имат един общ враг – либералните идеи и политики, довели до възхода на капиталистическите общества до началото на Първата световна война. Затова лидерите им (Ленин, Сталин, Хитлер) поддържат и издигат антилиберални идеологии с претенции за морална и научна изключителност.

В процеса на изследването си Мизес произнася ясна и вече сбъднала се присъда на икономиката при социализма. Социализмът е извън човешките сили. „Изборът е между капитализъм и хаос. Човек, който избира дали да пие мляко или цианкалий, не избира между две питиета, а между живота и смъртта.“